

Miljø- og fødevarerministeriet
mfvm@mfvm.dk

Høring over udkast til lov om projektering og anlæg af et vildsvinehegn langs den dansk-tyske landegrænse og udkast til ændring af lov om hold af dyr, lov om fødevarer og lov om fødevarer (strafskærpeelse som led i indsatsen mod afrikansk svinepest)

Miljø- og fødevarerministeriet har den 22. marts udsendt lovforslagene i høring med frist den 5. april. Danmarks Naturfredningsforening fremsender her kommentarer til udkast til forslag om lov om projektering og anlæg af et vildsvinehegn langs den dansk-tyske landegrænse (MFVM sagsnummer 2018 - 2437).

Baggrunden for høringen

Regeringen og Dansk Folkeparti har indgået en [aftale](#) om etablering af et hegn langs den dansk tyske grænse og herunder besluttet at afsætte i alt 123,9 mio. kr. til den styrkede indsats mod afrikansk svinepest, heraf vil 30 mio. kr. blive tilvejebragt som medfinansiering fra erhvervet.

Ifølge aftalen er baggrunden for etableringen af et hegn at

”Der er for nylig blevet konstateret et spring i sygdommen i Polen længere mod vest (november 2017) og Tjekkiet (juli 2017), tættere ved den danske grænse.

ASP spredes ved direkte kontakt med inficererede svin, herunder vildsvin. Smitte via menneskelige aktiviteter vurderes som den mest sandsynlige spredningsfaktor og den største risikofaktor. I disse situationer kan smitten tage store og pludselige geografiske spring, som oftest forbindelse med transport over betydelige afstande. Smitte via sådanne spring kan ske til hver en tid og kan ikke forudses.

Smitte via menneskelige aktiviteter kan blandt andet ske ved indirekte kontakt med bl.a. foder, strøelse, m.v., fx på utilstrækkeligt rengjorte transportvogne. Smitten kan endvidere ske, hvis fx en udenlandsk lastvognschauffør medbringer ASP-inficeret mad til egen forplejning og derefter smider resterne på dansk jord.

Resterne kan blive spist af et vildsvin, som smittes med afrikansk svinepest, og derved introducerer smitten til Danmark. Udryddelse af vildsvin kan således være et virkemiddel for at begrænse smitterisikoen – særligt gennem menneskelig aktivitet”.

Vildsvin kan dermed potentielt udgøre et reservoir for afrikansk svinepest, hvis mennesker bringer smitten til Danmark.

Om utilsigtede konsekvenser af hegningen

Af lovforslagets afsnit 3.1.1 fremgår at hegnets "dimensioner ikke er fastlagt".

Det fremgår heller ikke af forslaget, om hegningen tænkes at være permanent eller midlertidig.

Begge dele vil have afgørende betydning for omfanget af utilsigtede naturmæssige konsekvenser af hegningen.

Hegnet kan imidlertid under alle omstændigheder forventes at ville udgøre en absolut barriere for mindre og mellemstore pattedyr (f.eks. grævling, ræv), der ikke vil kunne krydse et vildsvine-sikkert hegn.

Afhængig af højden vil hegnet også kunne udgøre en absolut barriere for større pattedyr, som f.eks. kronstyr.

De her nævnte arter er ikke omfattede af internationale beskyttelsesforpligtelser, så fravigelse af hensynet til disse arter vil alene være et dansk politisk spørgsmål.

Om lovforslagets indhold i relation til EU direktiver

Ifølge [lovforslagets](#) § 1 stk. 3, 6 og 7 skal foretages konkrete konsekvensvurderinger af hegnets indvirkning på de berørte natura 2000 områder.

Vi tager til efterretning at der vil blive foretaget konkrete vurderinger i forhold til de berørte natura 2000 områder og har en forventning om at offentligheden senere, før forslagets vedtagelse, vil kunne kommentere på disse. Det er i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 en ubetinget forudsætning at konsekvensvurderingerne er gennemført, før en plan (loven) vedtages.

Lovforslaget angiver endvidere specifikt i bemærkningerne til § 1 (side 40) at

"Miljø- og fødevarerministeren skal ved meddelelse af anlægstilladelsen overholde de EU-retlige forpligtelser, der er relevante for projekteringen og anlægget af vildsvinehegnet, herunder EU-direktiver og EU-beslutninger på natur- og miljøbeskyttelsesområdet".

Udgangspunktet for DNs bemærkninger nedenfor er derfor at det er en forudsætning for etableringen af et sådant hegn, at det i forhold til naturhensyn sker inden for rammerne af habitatdirektivet.

Hegnet har i sagens natur til formål at afholde en dyreart fra at krydse grænsen til Danmark. Omvendt har [habitatdirektivet](#) netop til formål at skabe et sammenhængende net af naturområder, til gavn for bl.a. de dyrearter, der er listet i direktivets bilag II, IV og V.

Habitatdirektivets artikel 2.2 angiver således at formålet er at "opretholde eller genoprette en gunstig bevaringsstatus" for dyrearterne af fællesskabsbetydning, mens artikel 3.1 angiver at formålet med direktivet er at "oprette et sammenhængende europæisk økologisk net af særlige bevaringsområder".

Det er derfor DNs forståelse at etableringen af et sådant hegn, inden for rammerne af EU lovgivningen, vil forudsætte vurdering af, om hegnet vil være et problem for de dyrearter direktivet søger at tilgodese med et sammenhængende net af naturområder. Med andre ord - om hegnet vil være et problem for beskyttede arters muligheder for at sprede sig fra Tyskland til Danmark og omvendt.

I den forbindelse er hegnets højde naturligvis afgørende. Af lovforslagets afsnit 3.1.1 fremgår imidlertid at "dimensionerne ikke er fastlagt".

Hvilke arter, der vil blive omfattede af den nødvendige konsekvensvurdering, fremgår heller ikke af lovforslaget.

Efter DNs vurdering vil et hegn langs grænsen kunne udgøre en barriere for en række pattedyr listede på et eller flere af habitatdirektivets bilag II, IV og V. I særdeleshed odder, guldsjakal og ulv, der potentielt ikke vil kunne sprede sig fra Tyskland til Danmark og omvendt.

Med henvisning til de i lovforslaget angivne forudsætninger om, at EU lovgivningen også på naturområdet vil blive overholdt, henleder DN opmærksomheden på behovet for

- Afklaring af hegnets højde, som led i planlægning og gennemførelse af de fornødne konsekvensvurderinger, før loven vedtages.
- Forudsætningen om overholdelse af EU forpligtelserne på naturområdet indebærer blandt andet, at de beskyttede dyrearters passage af hegnet ikke hindres (arter listet på direktivets bilag II, IV og V).

Danmarks Naturfredningsforenings holdning og anbefaling

DN bakker naturligvis op om ønsket om at undgå at Afrikansk Svinepest spredes til Danmark. Vildsvin er imidlertid ikke det grundlæggende problem. Det er risikoen for at mennesker bringer smitten til Danmark. At udrydde en dyreart og hegne langs grænsen er et meget voldsomt tiltag, alene rettet mod at undgå "opbevaring" af smitten hos vildsvin, hvis mennesker bringer smitten til Danmark.

Derfor bør det primære fokus rettes mod at undgå at mennesker bringer smitten til Danmark. I den sammenhæng har Regeringen bebudet en række forbyggende tiltag. Men vi undrer os over at forebyggelse af en af de største risici - at jægere bringer smitte tilbage til Danmark - ikke nævnes eksplicit i hverken selve aftalen eller i lovforslaget om skærpet bødestørrelse.

Det kan virke paradoksalt at der fortsat [annonceres ihærdigt for vildsvinejagt i Polen](#), når jagt i Polen er en primær risikofaktor. Samtidig med at man vil hegne langs grænsen for at udrydde og udelukke vildsvin, der er en afledt risikofaktor?

Ønsker man at vedtage en lov om etablering af et dyrehegning langs den dansk-tyske grænse bør loven klart fastsætte, at det er et midlertidigt tiltag. Hegnet bør forudsættes fjernet igen om få år.

De utilsigtede konsekvenser for andre dyrearter bør minimeres, og hegnet må ubetinget forudsættes at tillade passage for de dyrearter, hvor EU forpligtelserne indebærer at disse arter skal kunne passere.

Med venlig hilsen

Bo Håkansson
boh@dn.dk